

**TELESNÁ VÝCHOVA A ŠPORT V ŽIVOTE ČLOVEKA
KONFERENČNÝ RECENZOVANÝ ZBORNÍK
VEDECKÝCH PRÁČ**

ZVOLEN 2024

RECENZENTI

Doc. PaedDr. Robert Rozim, PhD., PF KU Ružomberok

Mgr. Daniel Baránek, PhD., ÚTV, Žilinská univerzita v Žiline

ORGANIZAČNÝ VÝBOR KONFERENCIE:

Mgr. Karin Baisová, PhD. – ÚTVŠ TU vo Zvolene

PaedDr. Stanislav Azor, PhD. - ÚTVŠ TU vo Zvolene

PaedDr. Michal Marko, PhD. – KHTAP FMU AU v Banskej Bystrici

Mgr. Janka Luptáková, PhD. – ÚTVŠ TU vo Zvolene

Mgr. Ľudmila Kuriplachová - ÚTVŠ TU vo Zvolene

Slavomíra Majorová – ÚTVŠ TU vo Zvolene

ZOSTAVILI:

Mgr. Karin Baisová, PhD.

PaedDr. Stanislav Azor, PhD.

Neprešlo jazykovou úpravou. Za gramatickú a obsahovú stránku príspevkov zodpovedajú jednotliví autori.

ISBN 978-80-228-3441-4

PREDSLOV

Ústav telesnej výchovy a športu Technická univerzita vo Zvolene zostavil a vydal aj tento rok konferenčný a recenzovaný zborník vedeckých prác slovenských aj zahraničných autorov. Hlavnou problematikou sú stále aktuálne otázky vyučovania telesnej a športovej výchovy na všetkých stupňoch škôl, pohybová aktivita, výkonnosť a tréningový proces rôznych vekových kategórií a tiež psychologické aspekty súvisiace s pohybovou činnosťou, sezónne činnosti, ekonomika v športe alebo otázky týkajúce sa výživových doplnkov a účinkov liečivých rastlín pri aktívnom športovaní.

V zborníku nájdete 27 vedeckých príspevkov na 294 stranách. Aj tento rok bol zborník vydaný s podporou vedenia Technickej univerzity vo Zvolene v zastúpení prorektora pre pedagogickú prácu Technickej univerzity vo Zvolene RNDr. Andreja Jankecha, PhD.

V mene zostavovateľa zborníka vedeckých prác ďakujeme aj recenzentom zborníka a všetkým zahraničným aj domácim prispievateľom.

Mgr. Karin Baisová, PhD.

OBSAH

Vyžiadané príspevky

PŘÍKLADY APLIKACE ENVIRONMENTÁLNÍ EDUKACE PRO BUDOUCÍ UČITELE A VYTVÁŘENÍ VZTAHU MLADÉ GENERACE K POHYBU V LESNÍM PROSTŘEDÍ...7

Martina Miškelová, Jitka Fialová, Marie Horáčková, Pavla Kotásková

NÁZORY UČITEĽOV TELESNEJ A ŠPORTOVEJ VÝCHOVY 2. STUPŇA
ZÁKLADNÝCH ŠKÔL NA VYUČOVANIE VOLEJBALU V REGIÓNE STREDNÉHO
SLOVENSKA.....17

Jaroslav Popelka, Boris Beťák, Lukáš Opáth, Andrea Izáková

Ostatné príspevky

VPLYV PROTIPANDEMICKÝCH OPATRENÍ „LOCKDOWNU“ NA FYZICKÚ
AKTIVITU A TELESNÚ HMOTNOSŤ.....26

Hačková Laura, Gažarová Martina, Kopčeková Jana, Lenártová Petra

FYZICKÁ AKTIVITA U PACIENTOV SO SKLERÓZOU MULTIPLEX.....43

Kijovská Mária, Gažarová Martina, Lenártová Petra

PORUCHY POHYBLIVOSTI CHRBTICE U ŠTUDENTOV MÚZICKÝCH UMENÍ
V ZÁVISLOSTI OD INDEXU BMI.....50

Michal Marko, Štefan Adamčák, Michaela Slováková

REALIZÁCIA POHYBOVÝCH AKTIVÍT V PRÍRODNOM PROSTREDÍ
Z POHLADU ŠTUDENTOV AKADÉMIE POLICAJNÉHO ZBORU.....65

Anna Kozaňáková, Štefan Adamčák, Michal Marko, Stanislav Azor

POZITÍVNY VPLYV CVIČENÍ S VLASTNOU HMOTNOSŤOU NA ORGANIZMUS –
METAANALÝZA ŠTÚDIÍ.....81

Dominik Klimek, Kristián Bako

MIERA ZÁUJMU UČITEĽOV TELESNEJ A ŠPORTOVEJ VÝCHOVY NA 2. STUPNI
ZÁKLADNÝCH ŠKÔL O MULTIMEDIÁLNE KNIHY SO ZAMERANÍM NA
VYUČOVANIE BASKETBALU A VOLEJBALU.....91

**Boris Beťák, Andrea Izáková, Lukáš Opáth, Jaroslav Popelka, Stanislav Azor, Martina
Barthová**

POSTAVENIE ŠPORTOVÝCH HIER V NÁZOROCH UČITEĽOV 2. STUPŇA
ZÁKLADNÝCH ŠKÔL V PREŠOVSKOM KRAJI.....98

Lukáš Opáth, Jaroslav Popelka, Boris Beťák, Andrea Izáková

ANALÝZA STREĽBY V ĽADOVOM HOKEJI V KATEGÓRIÍ SENIORI.....	110
Lukáš Opáth, Matej Pokrievka	
VZŤAH MEDZI KONDIČNÝMI PARAMETRAMI A ŠPECIFICKOU POHYBOVOU VÝKONNOSŤOU.....	125
Daniel Židek	
FINANČNÁ DOTÁCIA ŠTÁTU PRE ŠPORTOVÉ ZVÄZY A FEDERÁCIE.....	141
Nikola Slašťanová, Mária Osvaldová, Karin Baisová	
STAV TELESNEJ KOMPOZÍCIE U ŽIEN S PRAVIDELNOU POHYBOVOU AKTIVITOU A ŽIEN POHYBOVO INAKTÍVNYCH.....	152
Gažarová Martina, Hačková Laura, Lenártová Petra, Kijovská Mária, Civiáňová Lucia	
ANALÝZA ŠTANDARDNEJ HERNEJ SITUÁCIE ROHOVÝ KOP NA MAJSTROVSTVÁCH SVETA VO FUTBALE 2022.....	160
Rastislav Kollár, Miroslav Nemeč	
ZHODNOTENIE NUTRIČNÉHO PRÍJMU ADOLESCENTNÝCH VOLEJBALISTIEK..	172
Petra Lenártová, Martina Gažarová, Laura Hačková	
VPLYV GYMNASTICKEJ PRÍPRAVY NA ÚROVEŇ KOORDINAČNÝCH SCHOPNOSTÍ.....	189
Jana Luptáková, Ľudmila Kuriplachová	
DOPLNKOVÉ POHYBOVÉ AKTIVITY VO VÝUČBE VOLEJBALU NA FMFI UK.....	197
Dana Mašlejová	
KOMPARÁCIA KONDIČNEJ PRÍPRAVY PROFESIONÁLNYCH A AMATÉRSKYCH GOLFISTOV.....	206
Jiří Michal, Anika Bolčíková	
OBSAHOVÉ ZAMERANIE INOVATÍVNEHO VYUČOVANIA ZIMNÝCH SEZÓNNYCH ČINNOSTÍ.....	217
Jiří Michal, Stanislava Straňavská	
INOVATÍVNE UČEBNÉ MATERIÁLY NA VYUČOVANIE SNOWBOARDINGU NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH	224
Jiří Michal , Stanislava Straňavská	

POROVNANIE EFEKTU STATICKÉHO A DYNAMICKÉHO STREČINGU V HOKEJBALOVOM DRUŽSTVE JUNIOROV.....	232
Jaroslav Popelka	
POROVNANIE EFEKTU STATICKÉHO A DYNAMICKÉHO STREČINGU, AKO PREVENCIA ÚRAZOV VO VOLEJBALE.....	241
Jaroslav Popelka	
HODNOTOVÝ A PREFERENČNÝ SYSTÉM MLÁDEŽE: CESTA K POZITÍVNEMU VZŤAHU K POHYBU A ŠPORTOVÝM AKTIVITÁM.....	253
Attila Rác	
VPLYV TRÉNINGOVÉHO PROCESU V EXTERIÉRI NA HODNOTY VITAMÍNU D..	258
Stanislava Straňavská	
FYZICKÁ AKTIVITA A TELESNÁ STAVBA DETÍ V ŠKOLSKOM VEKU.....	266
Jana Pastrnaková, Radek Látal, Stanislav Azor, Marta Habánová	
VPLYV KONZUMÁCIE ARÓNIOVEJ ŠŤAVY NA HEMATOLOGICKÝ PROFIL POSTMENOPAUZÁLNYCH ŽIEN.....	275
Klaudia Lukáčová, Jana Kopčeková, Stanislav Azor, Miroslav Habán	
OBSAH POHYBOVÝCH AKTIVÍT DETÍ NAVŠTEVUJÚCICH ŠKOLSKÉ KLUBY DETÍ.....	285
Miroslav Nemeč, Lívia Nemcová	

POSTAVENIE ŠPORTOVÝCH HIER V NÁZOROCH UČITEĽOV

2. STUPŇA ZÁKLADNÝCH ŠKÔL V PREŠOVSKOM KRAJI

Lukáš Opáth, Jaroslav Popelka, Boris Beťák, Andrea Izáková

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici,
Slovensko

THE POSITION OF SPORTS GAMES IN THE VIEWS OF TEACHERS AT THE 2ND LEVEL OF ELEMENTARY SCHOOLS IN PREŠOV REGION

Abstrakt

Cieľom príspevku je analyzovať preferencie učiteľov telesnej a športovej výchovy (TŠV) na 2. stupni základných škôl v Prešovskom kraji so zameraním na vyučovanie športových hier a iných športových aktivít. Skúmaný súbor tvorilo 308 učiteľov TŠV (195 mužov a 113 žien). Zber dát prebiehal prostredníctvom neštandardizovaného dotazníka vlastnej konštrukcie, ktorý bol vytvorený pre potreby projektu KEGA č. 005UMB-4/2023. Analýza odpovedí poukázala na významné rozdiely v preferenciách medzi mužmi a ženami. Muži uprednostňovali športové hry, najmä futbal, zatiaľ čo ženy preferovali širšie spektrum športových aktivít, vrátane volejbalu, atletiky a gymnastiky. Rozdiely v preferenciách boli štatisticky významné ($p < 0,01$), čo naznačuje potrebu rodovo špecifického prístupu pri plánovaní a výučbe telesnej a športovej výchovy. Zistenia poukazujú na nutnosť prispôsobenia učebných osnov a metodických prístupov v telesnej a športovej výchove, aby reflektovali rôznorodé preferencie učiteľov a podporovali efektívnu a inkluzívnu výučbu. Prezentované zistenia sú súčasťou grantovej úlohy KEGA č. 005UMB-4/2023

Kľúčové slová: Názory učiteľov, športové hry, telesná a športová výchova.

Abstract

The aim of the study is to analyze the preferences of physical education (PE) teachers at the second level of primary schools in the Prešov region, with a focus on teaching sports games and other physical activities. The research sample consisted of 308 PE teachers (195 men and 113 women). Data collection was carried out using a non-standardized questionnaire specifically designed for the needs of the KEGA project No. 005UMB-4/2023. The analysis of

responses revealed significant differences in preferences between male and female teachers. Men preferred sports games, especially football, while women showed a broader interest in various activities, including volleyball, athletics, and gymnastics. The differences in preferences were statistically significant ($p < 0.01$), indicating the need for a gender-specific approach in the planning and teaching of physical education. The findings highlight the necessity of adapting curricula and teaching methods in physical education to reflect the diverse preferences of teachers and support effective and inclusive education.

Key words: Teachers' opinions, sports games, physical and sports education.

Úvod

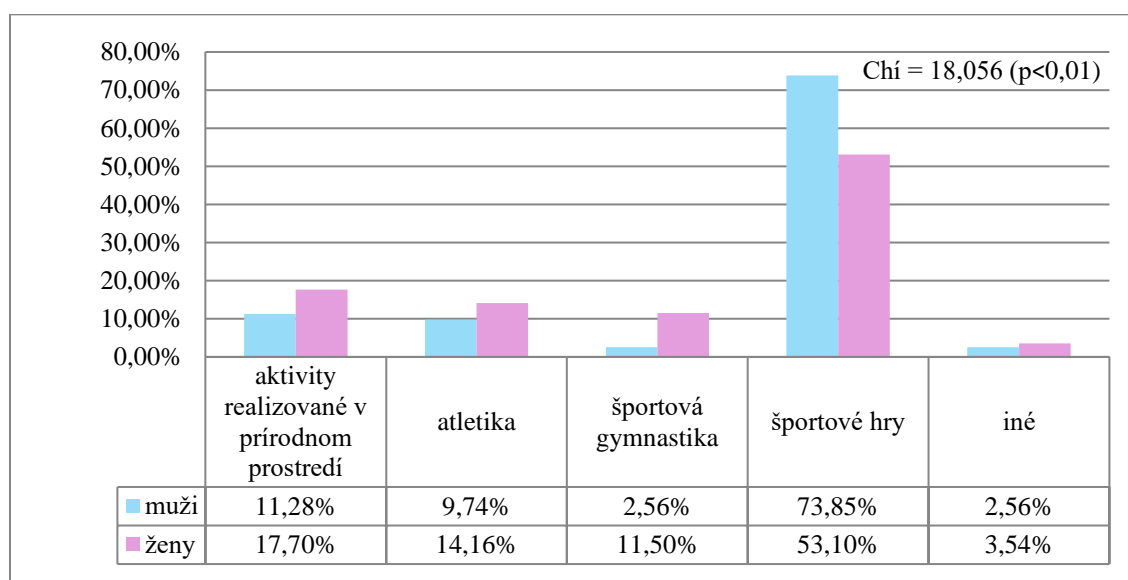
Šimonek (2020), Vilímová (2002) a štátny pedagogický ústav (2009) uvádzajú, že telesná a športová výchova zohráva kľúčovú úlohu v rozvoji fyzických zručností, kondície a celkového zdravia žiakov. Jej súčasťou je široká škála športových hier a aktivít, ktoré majú rôzne ciele – od podpory kolektívnej spolupráce až po rozvoj individuálnych schopností. Výber športových hier a aktivít, ktoré sa vyučujú na školách, však do značnej miery závisí od preferencií učiteľov telesnej a športovej výchovy. Tí rozhodujú nielen o tom, ktoré športy budú vyučované, ale aj o tom, akým spôsobom budú žiaci do týchto aktivít zapojení. Cieľom príspevku je preskúmať, aké postavenie majú športové hry v rámci telesnej a športovej výchovy na 2. stupni základných škôl v Prešovskom kraji. Sústreďujeme sa na to, ktoré športové hry sú učiteľmi preferované, a ktoré naopak považujú za menej atraktívne na vyučovanie. Skúmanie týchto preferencií môže prispieť k lepšiemu porozumeniu toho, akým spôsobom sa rozhoduje o obsahu vyučovania telesnej a športovej výchovy, a tým aj k navrhovaniu efektívnejších metodických postupov a učebných plánov. Zároveň sa venujeme porovnaniu športových hier s inými športovými činnosťami, aby sme pochopili, ako sú tieto aktivity vnímané v kontexte celkového kurikula telesnej a športovej výchovy. Zistíme, ktoré športové hry sú najviac a najmenej preferované, čo môže reflektovať nielen osobné preferencie učiteľov, ale aj ich odborné zázemie, skúsenosti, infraštruktúru a podmienky na školách, v ktorých pôsobia. Tieto zistenia sú kľúčové pre zlepšenie kvality vyučovania telesnej a športovej výchovy a vytvorenie rovnováhy medzi individuálnymi preferenciami učiteľov a požiadavkami vzdelávacích štandardov.

Metodika

V príspevku pracujeme so súborom 308 učiteľov telesnej a športovej výchovy (195 mužov a 113 žien), ktorí vyučujú na 2. stupni základných škôl v Prešovskom kraji. Prieskum bol realizovaný v školskom roku 2022/2023 v 12 okresoch Prešovského kraja. Metódou na získanie názorov učiteľov bol neštandardizovaný dotazník vlastnej konštrukcie od Beťáka – Popelku z roku 2022, ktorý bol vytvorený pre potreby grantovej úlohy KEGA. Dotazník tvorilo 39 položiek a bol distribuovaný v kooperácii so študentmi FTVŠaZ UMB kombinovanou formou (osobne alebo elektronicky). V príspevku sú prezentované vybrané otázky z dotazníka, ktoré sú vyhodnotené z pohľadu pohlavia. Na štatistické spracovanie rozdiel v odpovediach medzi mužmi a ženami bol použitý chí-kvadrát test. Príspevok je súčasťou grantovej úlohy KEGA č. 005UMB-4/2023 Tvorba didaktických multimedialných učebníc zameraných na vyučovanie športových hier basketbal a volejbal v rámci telesnej a športovej výchovy na 2. stupni základných škôl.

Výsledky a diskusia

Obrázok 1 zobrazuje preferencie učiteľov telesnej a športovej výchovy (TŠV) na 2. stupni základných škôl v Prešovskom kraji, pokiaľ ide o najradšej vyučované športové aktivity. Vzorka tvorí 308 učiteľov (195 mužov a 113 žien), pričom výsledky sú rozdelené podľa pohlavia. Na štatistickú analýzu bol použitý chí-kvadrát test, ktorý poukazuje na štatisticky významné rozdiely medzi odpoveďami mužov a žien ($\chi^2 = 18,056$, $p < 0,01$).

Obrázok 1 Najradšej vyučovaná činnosť na hodinách telesnej a športovej výchovy

Aktivity realizované v prírodnom prostredí

Preferencia aktivít realizovaných v prírodnom prostredí bola vyššia u žien (17,70 %) než u mužov (11,28 %). Tieto aktivity zahŕňajú športy a pohybové činnosti vykonávané mimo telocvične, ako napríklad turistika, beh na prírodných trasách či orientačný beh. Vyšší záujem žien o tieto aktivity môže súvisieť so širšou škálou vnímania telesnej a športovej výchovy ako súčasťou zdravého životného štýlu, ktorý nie je striktné spojený s kompetitívnym športom.

Atletika

Atletika bola preferovaná o niečo viac ženami (14,16 %) než mužmi (9,74 %). Aj keď atletika patrí medzi základné zložky telesnej a športovej výchovy, rozdiel v preferenciách môže súvisieť s individuálnym charakterom tejto disciplíny, ktorá viac rezonuje so ženami. Napriek tomu, že je atletika univerzálnou športovou činnosťou, jej nižšia obľúbenosť u mužov môže byť spôsobená tým, že preferujú kolektívne športové aktivity.

Športová gymnastika

Najväčší rozdiel v preferenciách medzi mužmi a ženami bol zaznamenaný v prípade športovej gymnastiky. Len 2,56 % mužov označilo gymnastiku ako najradšej vyučovanú aktivitu, zatiaľ čo až 11,50 % žien ju považuje za preferovanú činnosť. Gymnastika vyžaduje špecifické pohybové schopnosti, ktoré môžu byť pre mužov menej atraktívne. Tento výsledok naznačuje, že ženy majú výrazne pozitívnejší vzťah k tejto forme telesnej a športovej výchovy, pravdepodobne vďaka jej estetickým prvkom a zameraniu na koordináciu a flexibilitu.

Športové hry

Športové hry sú dominantne preferované mužmi (73,85 %) a tiež veľmi populárne medzi ženami (53,10 %). Muži uprednostňujú športové hry výrazne viac než iné aktivity, čo potvrdzuje všeobecne známy fakt, že muži majú tendenciu preferovať súťažné kolektívne športy, ako sú futbal, basketbal či volejbal. Aj keď športové hry sú populárne aj medzi ženami, ich preferencie sú rozloženejšie medzi rôzne aktivity, čo naznačuje širší záujem o rôzne formy telesnej aktivity.

Iné aktivity

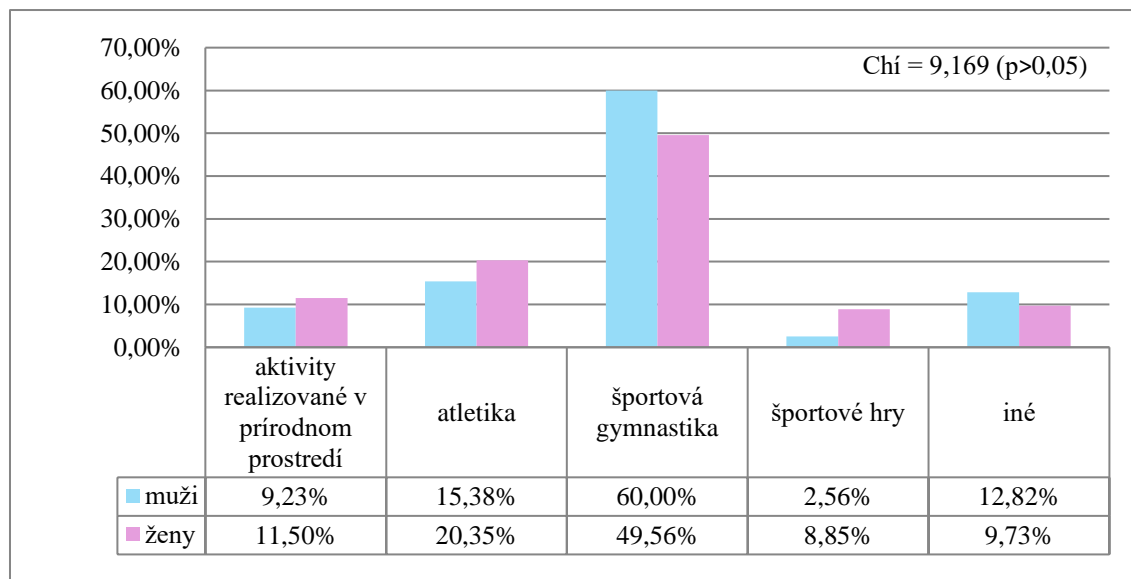
Kategória „iné aktivity“, ktorá zahŕňa menej bežné alebo špecifické pohybové činnosti, mala nízku obľúbenosť u oboch pohlaví. Muži ju uviedli v 2,56 % prípadov a ženy v 3,54 %.

Tieto výsledky naznačujú, že učitelia telesnej a športovej výchovy preferujú tradičnejšie športové aktivity a hry, ktoré sú stabilnou súčasťou učebných osnov.

Štatistické rozdiely

Výsledky chí-kvadrát testu ($\chi^2 = 18,056$, $p < 0,01$) poukazujú na štatisticky významné rozdiely medzi preferenciami mužov a žien. Tento fakt naznačuje, že preferencie učiteľov telesnej a športovej výchovy nie sú náhodné, ale zodpovedajú ich osobným preferenciám a skúsenostiam. Významné rozdiely medzi pohlaviami vnímané najmä v kategóriách športových hier a športovej gymnastiky naznačujú, že učebné osnovy by mali byť prispôbené tak, aby reflektovali tieto rozdiely a umožnili rovnomerný rozvoj športových zručností u všetkých žiakov.

Obrázok 2 zobrazuje preferencie učiteľov telesnej a športovej výchovy (TŠV) na 2. stupni základných škôl v Prešovskom kraji, pokiaľ ide o najmenej obľúbené športové aktivity, ktoré vyučujú. Rozdelenie odpovedí je znázornené v piatich kategóriách: aktivity realizované v prírodnom prostredí, atletika, športová gymnastika, športové hry a iné aktivity. Na štatistické spracovanie výsledkov bol použitý chí-kvadrát test s hodnotou $\chi^2 = 9,169$ a úrovňou významnosti $p > 0,05$, čo naznačuje, že rozdiely medzi odpoveďami mužov a žien nie sú štatisticky významné.

Obrázok 2 Najneradšej vyučovaná činnosť na hodinách telesnej a športovej výchovy

Aktivity realizované v prírodnom prostredí

Preferencie pre aktivity realizované v prírodnom prostredí sú relatívne nízke. Medzi mužmi 9,23 % označilo tieto aktivity za najmenej obľúbené, zatiaľ čo u žien to bolo o niečo viac, 11,50 %.

Tieto aktivity, ktoré zahŕňajú outdoorové športy ako turistika či beh na prírodných trasách, nie sú obzvlášť nepopulárne, avšak ani výrazne preferované ako najradšej vyučované činnosti.

Atletika

Atletika bola označená ako menej obľúbená u 15,38 % mužov a 20,35 % žien. Tento rozdiel poukazuje na mierne vyšší podiel učiteľiek, ktoré atletiku nepreferujú, hoci táto činnosť patrí medzi základné prvky telesnej a športovej výchovy. Atletika môže byť náročná na organizáciu a výkonové požiadavky, čo môže viesť k jej nižšej obľúbenosti u učiteľov oboch pohlaví.

Športová gymnastika

Športová gymnastika je kategória, v ktorej sa zaznamenal výrazný rozdiel medzi mužmi a ženami. Až 60 % mužov uviedlo, že športovú gymnastiku nepreferujú, zatiaľ čo u žien tento podiel dosahuje 49,56 %. Tento rozdiel naznačuje, že športová gymnastika je pre mužov menej atraktívna, pravdepodobne kvôli technickým nárokom alebo osobným preferenciám súvisiacim s touto disciplínou. Napriek tomu je gymnastika pomerne neobľúbená aj medzi ženami, hoci v menšej miere než u mužov.

Športové hry

Športové hry, ktoré sú inak vo všeobecnosti populárne pri vyučovaní telesnej a športovej výchovy, sú v tomto prípade považované za najmenej obľúbené len u malého percenta učiteľov. Medzi mužmi len 2,56 % uviedlo, že športové hry sú ich najmenej preferovanou aktivitou, zatiaľ čo u žien to bolo 8,85 %. Tento nízky podiel naznačuje, že športové hry sú medzi učiteľmi prevažne obľúbené, no niektorí učitelia môžu preferovať iné aktivity z osobných dôvodov.

Iné aktivity

V kategórii „iné“ aktivity, ktorá zahŕňa menej bežné alebo špecifické činnosti, uviedlo 12,82 % mužov a 9,73 % žien, že tieto aktivity nepreferujú. Tento výsledok naznačuje, že iné aktivity, ktoré sa nehodia do bežných kategórií, sú rovnako neobľúbené u oboch pohlaví, hoci o niečo viac u mužov.

Štatistická významnosť

Výsledky chí-kvadrát testu ($\chi^2 = 9,169$, $p > 0,05$) naznačujú, že rozdiely medzi mužmi a ženami v preferenciách týkajúcich sa najmenej obľúbených športových aktivít nie sú štatisticky

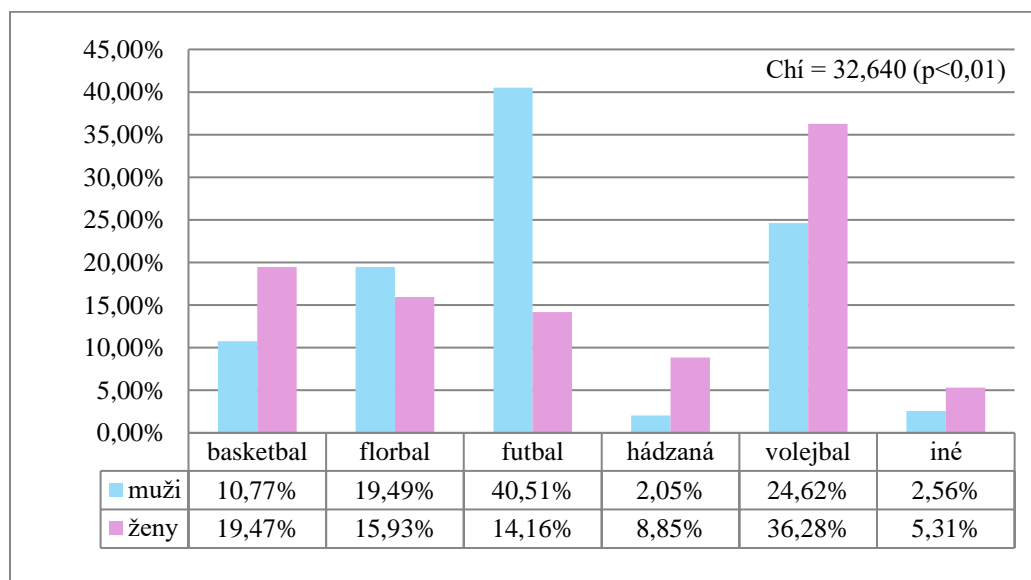
významné. Hoci sa medzi pohlaviami objavujú určité rozdiely, tieto rozdiely nie sú dostatočne výrazné na to, aby boli považované za významné z hľadiska štatistickej analýzy.

Obrázok 3 zobrazuje preferencie učiteľov telesnej a športovej výchovy (TŠV) na 2. stupni základných škôl v Prešovskom kraji, pokiaľ ide o najradšej vyučované športové hry. Výsledky sú rozdelené podľa pohlavia a prezentované v šiestich kategóriách: basketbal, florbal, futbal, hádzaná, volejbal a iné aktivity. Štatistická analýza pomocou chí-kvadrát testu odhalila významné rozdiely medzi mužmi a ženami ($\chi^2 = 32,640$, $p < 0,01$), čo poukazuje na štatisticky významné rozdiely v preferenciách.

Basketbal

- **Muži:** 10,77 %
- **Ženy:** 19,47 %

Basketbal je výrazne viac obľúbený medzi ženami, pričom ho preferuje takmer pätina učiteliek telesnej a športovej výchovy (19,47 %). U mužov je táto preferencia nižšia, len 10,77 %. Tento rozdiel môže súvisieť so širšou akceptáciou basketbalu ako menej kontaktného tímového športu, ktorý môže byť pre ženy atraktívnejší než fyzicky náročnejšie hry, ako je futbal.

Obrázok 3 Najradšej vyučovaná športová hra na hodinách telesnej a športovej výchovy

Florbal

- **Muži:** 19,49 %

- **Ženy:** 15,93 %

Florbal je pomerne obľúbený u oboch pohlaví, pričom o niečo vyššiu preferenciu prejavujú muži (19,49 %). Florbal, ako relatívne nový a stále populárnejší šport, sa čoraz viac dostáva do učebných osnov a jeho obľúbenosť medzi učiteľmi naznačuje, že tento šport nachádza priaznivú odozvu medzi učiteľmi TŠV oboch pohlaví.

Futbal

- **Muži:** 40,51 %
- **Ženy:** 14,16 %

Futbal je jednoznačne najobľúbenejšou športovou hrou medzi mužmi, kde ho preferuje až 40,51 % učiteľov. Tento výsledok potvrdzuje dlhodobú dominanciu futbalu ako najpopulárnejšieho kolektívneho športu medzi mužmi. Na druhej strane, len 14,16 % žien uviedlo futbal ako preferovanú hru, čo naznačuje, že medzi učiteľkami telesnej a športovej výchovy existuje menší záujem o vyučovanie tejto hry. Tento rozdiel môže byť výsledkom dlhodobej kultúrnej a spoločenskej orientácie futbalu ako „mužského“ športu.

Hádzaná

- **Muži:** 2,05 %
- **Ženy:** 8,85 %

Hádzaná, aj keď nie je dominantná medzi športovými hrami, je viac preferovaná medzi ženami (8,85 %) než mužmi (2,05 %). Tento rozdiel môže byť spôsobený tým, že hádzaná, ako kontaktný šport, vyžaduje rôzne fyzické a technické zručnosti, ktoré môžu viac rezonovať s učiteľkami telesnej a športovej výchovy.

Volejbal

- **Muži:** 24,62 %
- **Ženy:** 36,28 %

Volejbal je najobľúbenejšou športovou hrou medzi ženami (36,28 %) a je tiež veľmi populárny aj medzi mužmi (24,62 %). Volejbal, ako kooperatívna a menej kontaktná hra, má u oboch pohlaví vysokú popularitu. Jeho všestrannosť a dostupnosť ako školský šport robí z volejbalu univerzálne preferovanú športovú aktivitu.

Iné aktivity

- **Muži:** 2,56 %
- **Ženy:** 5,31 %

Kategória „iné“ aktivity, ktorá zahŕňa menej bežné športové hry alebo špecifické pohybové činnosti, bola menej preferovaná, najmä u mužov (2,56 %). U žien bol záujem o iné aktivity o niečo vyšší (5,31 %), čo môže naznačovať väčšiu variabilitu v preferenciách žien, ktoré môžu viac experimentovať s rôznymi športovými formami na hodinách TŠV.

Štatistická významnosť

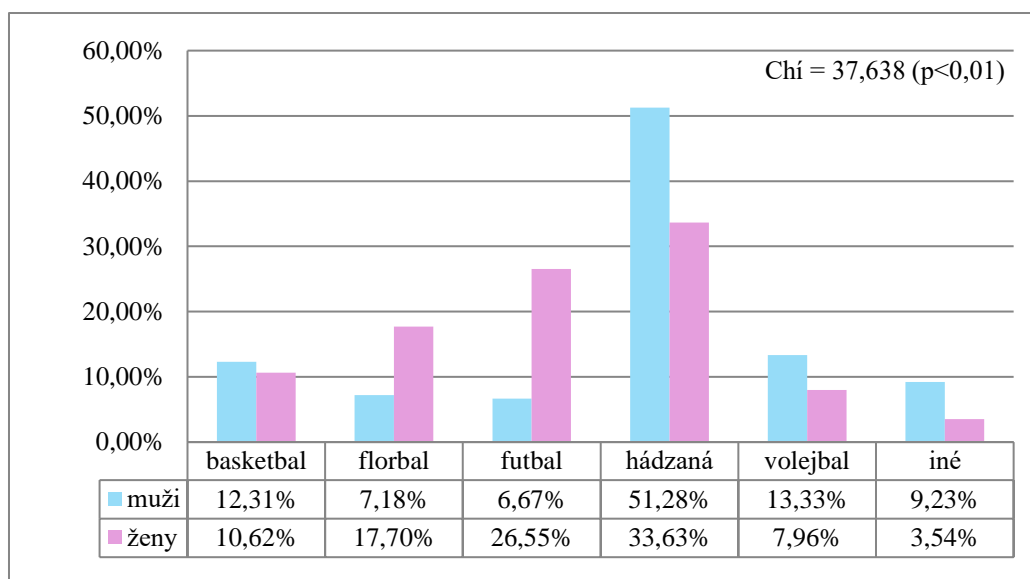
Hodnota chí-kvadrát testu ($\chi^2 = 32,640$, $p < 0,01$) potvrdzuje, že rozdiely medzi preferenciami mužov a žien sú štatisticky významné. Významné rozdiely boli zaznamenané najmä v prípade futbalu, ktorý je dominantný u mužov, a volejbalu a basketbalu, ktoré sú preferované viac ženami.

Obrázok 4 zobrazuje výsledky prieskumu zameraného na preferencie učiteľov telesnej a športovej výchovy (TŠV) na 2. stupni základných škôl v Prešovskom kraji. Prieskum sa sústredil na športové hry, ktoré učitelia považujú za najmenej obľúbené pri ich vyučovaní. Výsledky sú rozdelené podľa pohlavia a prezentované v šiestich kategóriách: basketbal, florbal, futbal, hádzaná, volejbal a iné aktivity. Štatistická analýza pomocou chí-kvadrát testu odhalila štatisticky významné rozdiely medzi preferenciami mužov a žien ($\chi^2 = 37,638$, $p < 0,01$).

Basketbal

- **Muži:** 12,31 %
- **Ženy:** 10,62 %

Basketbal je takmer rovnako neobľúbený medzi mužmi aj ženami, pričom ho za najmenej obľúbenú hru označilo 12,31 % mužov a 10,62 % žien. Tieto hodnoty naznačujú, že basketbal je medzi učiteľmi telesnej a športovej výchovy vnímaný ako pomerne neutrálna športová hra, ktorá nevyvoláva výrazné negatívne pocity.

Obrázok 4 Najneradšej vyučovaná športová hra na hodinách telesnej a športovej výchovy

Florbal

- **Muži:** 7,18 %
- **Ženy:** 17,70 %

Florbal je viac neoblúbený medzi ženami (17,70 %) než medzi mužmi (7,18 %). Tento šport, ktorý si získava stále väčšiu popularitu v školských osnovách, môže byť vnímaný ako náročnejší na techniku alebo menej atraktívny pre učiteľky telesnej a športovej výchovy. Výrazný rozdiel v preferenciách poukazuje na možnosť, že florbal ešte nemá univerzálnu podporu medzi učiteľmi telesnej a športovej výchovy, najmä medzi ženami.

Futbal

- **Muži:** 6,67 %
- **Ženy:** 26,55 %

Futbal je šport, ktorý má medzi ženami pomerne vysokú mieru neoblúbenosti, pričom ho za najmenej preferovanú hru považuje 26,55 % učiteliek telesnej a športovej výchovy. U mužov je tento podiel výrazne nižší (6,67 %), čo potvrdzuje stereotypný rozdiel v záujme o futbal medzi mužmi a ženami. Tieto údaje podporujú dlhodobé vnímanie futbalu ako „mužského“ športu, ktorý ženy menej obľubujú, a to aj pri jeho vyučovaní.

Hádzaná

- **Muži:** 51,28 %
- **Ženy:** 33,63 %

Hádzaná je najviac neoblúbenou hrou medzi mužmi, až 51,28 % z nich ju považuje za najmenej oblúbenú. Medzi ženami je tento podiel nižší (33,63 %), no stále je hádzaná nepopulárna u významnej časti učiteliek. Táto športová hra, ktorá je fyzicky náročná a kontaktná, môže byť pre učiteľov telesnej a športovej výchovy menej atraktívna z dôvodu jej zložitosti a vysokých požiadaviek na koordináciu tímu a zručnosti hráčov.

Volejbal

- **Muži:** 13,33 %
- **Ženy:** 7,96 %

Volejbal je relatívne nepopulárny u mužov (13,33 %), zatiaľ čo u žien je menej neoblúbený (7,96 %). Volejbal je tradične považovaný za tímový šport, ktorý je medzi ženami oblúbenejší, čo sa odráža aj v nižšej miere neoblúbenosti pri jeho vyučovaní. Tento rozdiel naznačuje, že volejbal je pre mužov menej atraktívny, možno kvôli svojej technickej povahe a menšiemu fyzickému kontaktu v porovnaní s inými kolektívnymi športmi.

Iné aktivity

- **Muži:** 9,23 %
- **Ženy:** 3,54 %

Kategória „iné“ aktivity zahŕňa menej bežné športy alebo pohybové činnosti, ktoré nie sú v školských osnovách dominantné. Muži vykazujú vyššiu mieru neoblúbenosti v tejto kategórii (9,23 %) než ženy (3,54 %), čo môže naznačovať väčšiu ochotu žien prispôsobiť sa menej tradičným športom alebo vyskúšať nové športové hry v rámci telesnej a športovej výchovy.

Štatistická významnosť

Hodnota chí-kvadrát testu ($\chi^2 = 37,638$, $p < 0,01$) poukazuje na štatisticky významné rozdiely medzi preferenciami mužov a žien v neoblúbených športových hrách. Tento fakt naznačuje, že existujú výrazné rozdiely v tom, ako muži a ženy vnímajú jednotlivé športové hry, pokiaľ ide o ich vyučovanie. Rozdiely v odpovediach mužov a žien boli pri tejto otázke štatisticky významné na hladine významnosti $p < 0,01$.

Záver

Získané výsledky odhalili jasné rozdiely v preferenciách vyučovaných športových aktivít medzi mužmi a ženami. Kým muži jednoznačne uprednostňujú športové hry, ako futbal, ženy prejavujú širší záujem o rôzne aktivity, vrátane atletiky, gymnastiky a aktivít realizovaných v prírodnom prostredí. Tieto rozdiely by mali byť zohľadnené pri tvorbe učebných osnov telesnej a športovej výchovy, aby vyučovanie bolo prispôsobené preferenciám učiteľov a reflektovalo ich potreby.

Pri analýze najmenej obľúbených aktivít sa ukázalo, že muži vykazujú najväčšiu neobľúbenosť k hádzanej, zatiaľ čo ženy najviac nepreferujú futbal. Významné rozdiely sa prejavili aj v preferenciách florbalu a volejbalu, pričom ženy majú väčšiu tendenciu neobľubovať florbal a preferovať volejbal. Tieto výsledky podčiarkujú dôležitosť rodovo špecifického prístupu pri plánovaní vyučovania telesnej a športovej výchovy.

Na základe týchto zistení by tvorba vyučovacích osnov a metodická podpora pre učiteľov telesnej a športovej výchovy mala byť flexibilná a prispôsobená preferenciám jednotlivých skupín, aby zabezpečila efektívne, motivujúce a inkluzívne vyučovanie pre všetkých žiakov.

Literatúra

Šimonek, J. (2020). Moderný učiteľ telesnej a športovej výchovy – interpret spoločenských potrieb. In *Výchova a vzdelávanie v športe a prostredníctvom športu. Zborník príspevkov z celoštátnej konferencie o školskom športe na Slovensku*. Slovenská asociácia športu na školách, (1st ed., pp. 43-47). Ivan Roman - Santal, reklamná agentúra a vydavateľstvo.

Štátny pedagogický ústav. (2009). *Štátny vzdelávací program, Telesná a športová výchova, Zdravie a pohyb*. https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/telesna_vychova_isced2.pdf

Vilímová, V. (2002). *Didaktika telesnej výchovy*. 1st ed. Paido.

Kontaktné údaje na autorov

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB, Tajovského 40, 97401 Banská Bystrica, PaedDr. Mgr. Lukáš Opáth, PhD., lukas.opath@umb.sk, Mgr. Jaroslav Popelka, PhD., jaroslav.popelka@umb.sk, PaedDr. Boris Beťák, PhD., boris.betak@umb.sk, Mgr. Andrea Izáková, PhD., andrea.izakova@umb.sk

Názov	TELESNÁ VÝCHOVA A ŠPORT V ŽIVOTE ČLOVEKA
Autor	Mgr. Karin Baisová, PhD., PaedDr. Stanislav Azor, PhD.
Recenzenti	Doc. PaedDr. Robert Rozim, PhD., PF KU Ružomberok Mgr. Daniel Baránek, PhD., ÚTV, Žilinská univerzita v Žiline
Vydavateľ	VTU vo Zvolene
Tlač	ÚTVŠ TU vo Zvolene
Vydanie	prvé, november 2024
Počet strán	294
Náklad	60 výtlačkov

Publikácia neprešla jazykovou úpravou v redakcii nakladateľstva.
Za vecnú a jazykovú správnosť diela zodpovedá autor.

ISBN 978-80-228-3441-4